

Dönem : 22

Yasama Yılı : 1

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 89)

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre, Tarım, Orman ve Köyişleri ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/452)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

13.1.2003

Sayı : B.02.0.KKG/196-279/295

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Abdullah Gül

Başbakan

LİSTE

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/262	Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/266	Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/267	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/269	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/270	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/273	Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/274	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/283	Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adlî İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/286	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgütün Türkiye'deki Hukuksal Durumu, Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıkları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/290	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/293	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/300	Batı Avrupa Birliği, Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Görevlilerin Statüsü Hakkında Anlaşmanın, Türkiye Tarafından Batı Avrupa Silâhlanma Örgütü Faaliyetleri ile İlgili Olarak Uygulanması ve Buna İlişkin Mektupların Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/308	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/312	Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/319	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/327	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/420	Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
1/446	Köy Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ile Aynı Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı
1/489	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/508	Bir Evlenme Akdine Dayanmayan Birleşmelerin Evlilik ve Evlilik Dışında Doğan Çocukların Düzgün Nesepli Olarak Tesciline İlişkin Kanun Tasarısı
1/511	Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/530	Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/541	Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

Esas No. Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :

- 1/542 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/555 İzmir Gaz ve Ulaşım Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/557 Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı
- 1/559 Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/560 Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
- 1/561 Eski Yugoslavya'da İşlenen Bazı Suçların Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/565 Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
- 1/568 Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
- 1/569 Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
- 1/570 Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/571 Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı
- 1/572 Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı
- 1/573 Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/579 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Çalışma Örgütü Arasında Uluslararası Çalışma Örgütünün Ankara'daki Ofisi İçin Yer Tahsisine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/591 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/598 Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/600 Su Ürünleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
- 1/605 Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/613 Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/626 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/648	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/649	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/653	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/654	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/655	Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/665	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/666	Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/667	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Belbaşı Tesisinin Kapanması ve Yeni Bir Sismik Araştırma İstasyonunun Faal Hale Getirilmesi ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/671	Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/680	Devlet Memurları Kanunu ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
1/683	Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/687	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Sağlık Bakımı Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/688	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/732	Telsiz Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı
1/735	Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/746	Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/749	Karayolu Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin 153 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/750	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fas Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/761	Birleşmiş Milletler Hazır Barış Gücü Düzenlemeleri Sistemine Katkılar Hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Arasında Ortak Niyet Beyanının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/766	Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/771	Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Birleşik Meksika Devletleri Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/778	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonu Arasında Merkez Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/783	Emniyet Teşkilâtı Uçuş Hizmetleri Tazminat Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/785	Vatandaşlık Belgesi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/786	Kişi Halleri Konusunda Milletlerarası Karşılıklı Bilgi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/787	Ahvali Şahsiye Belgelerinde Yer Alan Bilgilerin Kodlanmasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/788	Yaşam Belgesi Verilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/799	Ahvali Şahsiye Cüzdanlarının Tanınmasına ve Güncelleştirilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/802	Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/803	Türk Polis Teşkilâtını Güçlendirme Vakfı Kanunu Tasarısı
1/804	İçişleri Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/810	Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/813	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/815	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/827	Ozon Tabakasının İnceltilen Maddelere Dair Montreal Protokolü Değişikliğinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/829	Türkiye Cumhuriyeti ile Ukrayna Arasında Hukukî Konularda Adli Yardımlaşma ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/830	Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Kullanımına İlişkin İşbirliği Anlaşması ve Eki Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/831	Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/833	Türkiye Cumhuriyeti ile Filipinler Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/834	Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Kyoto ve Minneapolis Tam Yetkili Konferansları Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/852	Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı
1/853	Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/855	Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/867	Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Ortak Sınırın Anti-Personel Mayınlardan Arındırılması ve Bunların Gelecekte Sınır Koruma Amacıyla Kullanılmaması İçin Bir İkili Rejim Tesis Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/868	Türkiye Cumhuriyeti ve Slovak Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/871	1990 Tarihli Petrol Kirliliğine Karşı Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği ile İlgili Uluslararası Sözleşme ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/872	Türkiye Cumhuriyeti ve Portekiz Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/877	Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilatı (INTELSAT) Anlaşmasının ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

Esas No. Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :

- 1/881 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Federal Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/890 Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Taşınımının ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesine Getirilen Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/894 Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
- 1/909 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/910 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Genel Ticarî, Ekonomik, Kültürel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/911 Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/915 Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/916 Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/917 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
- 1/918 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/924 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/925 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/926 Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Altıncı Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/929 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Karşılıklı Kalite Güvence Hizmetlerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/933 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yasadışı Göçmenlerin Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı
- 1/947 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Jamaika Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
- 1/954 Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/957	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik Binalarının İnşası İçin Karşılıklı Arsa Tahsisine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/958	Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
1/959	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/962	Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Doğal Afetlere Karşı Türk-Yunan Ortak Görev Gücü Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/964	Türkiye Cumhuriyeti ve Karayip Devletleri Birliği Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/967	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ankara'da 2 Mayıs 1966 Tarihinde İmzalanan Sivil Hava Ulaştırma Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/969	Avrupa Sınırötesi Televizyon Sözleşmesini Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/974	Anti-Personel Mayınların Kullanımının, Depolanmasının, Üretiminin ve Devredilmesinin Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/977	Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/982	Eşyanın Geçici İthalatına İlişkin İstanbul Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/983	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Uzayın Araştırma ve Kullanımı Konularında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/984	Türkiye Cumhuriyeti ve Yemen Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/985	Türkiye Cumhuriyeti ve Makedonya Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/989	Marka Kanunu Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/991	Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Tesciline İlişkin Lahey Anlaşmasına Bağlı Cenevre Metnine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/992	Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin Asgari İcaplarına İlişkin 53 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/993	Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin 55 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/994	Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin 68 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/995	Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin 92 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

<u>Esas No.</u>	<u>Hükmetsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı :</u>
1/996	Gemi Adamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin 73 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1006	Gemi Aşçılarının Meslekî Ehliyet Diplomalarına İlişkin 69 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1007	İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin 134 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1008	Gemi Adamlarının Ulusal Kimlik Kartlarına İlişkin 108 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1013	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sahil Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1014	Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonunun Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1017	Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbî Bakımına İlişkin 164 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1018	Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin 146 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1019	Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin 152 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1020	Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin 166 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1022	Otobüs ve Otokarlarla Uluslararası Arazi Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1023	Türkiye Cumhuriyeti ve Hollanda Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1026	Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin (İlave Hükümler) 133 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1027	Uzay Cisimlerinin Verdiği Zarardan Dolayı Uluslararası Sorumluluk Hakkında Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1028	Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1029	Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1033	Atlantik Ton Balıklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme ve Nihai Senet, Atlantik Ton Balıkçılık İşletmeleri İstatistiklerinin Toplanmasına Dair Karar, Usul Kuralları ve Malfi Düzenlemelere Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı
1/1038	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Konsolosluk Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1039	Türkiye Cumhuriyeti ile Sudan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
1/1040	Hukukî veya Ticarî Konularda Yabancı Ülkelerde Delil Sağlanması Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

20.3.2001

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-260/1282

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.2.2001 tarihinde kararlaştırılan “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GEREKÇE

Genetik yapısı değiştirilmiş canlıların insan sağlığı da dikkate alınarak, biyolojik çeşitlilik üzerinde yaratabileceği olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) öncülüğünde “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolü” hazırlanmış ve 24 Mayıs 2000 tarihinde imzaya açılmıştır.

Protokol, bu doğrultuda her bir genetik yapısı değiştirilmiş organizmanın doğaya bırakılması gerçekleşmeden önce risk değerlendirmesine alınmasını öngörmektedir. Protokol, genetik yapısı değiştirilmiş canlıların kontrolsüz sınır aşan hareketinin önlenmesi amacıyla, bu canlıların ihracatından önce ülkelere ön bildirim yapılmasını ve bilgi alışverişi mekanizması ile ülkeler arasında işbirliği sağlanmasını hükme bağlamaktadır.

Modern biyoteknolojinin en yaygın kullanıldığı sektörün tarım olması konuya sosyal ve ekonomik yönden de önem kazandırmaktadır. Zira, genetik yapısı değiştirilmiş canlılar özellikle genetik kaynakların çeşitliliği üzerinde olumsuz etkilere sebep olabilecektir. Ülkemizin tarım ve gıda için önem taşıyan pek çok bitki türünün genetik kaynak merkezi olduğu dikkate alınarak, genetik yapısı değiştirilmiş canlıların ülkemize girişinin ve ülke dahilinde üretiminin kontrol altında gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Avrupa Birliğinin genetik yapısı değiştirilmiş canlıların çevreye bırakılması ve pazara sürülmesi konusunda bir yönetmeliği bulunmaktadır. Ülkemizde tarımsal üretimin, doğal canlı kaynakların ve kırsal kesimde sosyo-ekonomik yapının modern biyoteknolojiden olumsuz yönde etkilenmemesi için biyogüvenlik tedbirlerinin alınması, Avrupa Birliği ile mevzuat uyumu için de gerekmektedir.

Biyogüvenlik Protokolüne taraf olunması, ülkemize biyogüvenlik tedbirlerinin uygulanmasında uluslararası mekanizma ve kolaylıklardan yararlanabilmesi imkânını sağlayacaktır.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No. : 1/452

Karar No. : 10

30.1.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 24.1.2003 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 1/452 Esas Numaralı “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun, 30.1.2003 tarihli 3 üncü toplantısında, Çevre Bakanı Sayın İmdat Sütüoğlu ile Dışişleri Bakanlığı, Çevre Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüştür.

Tasarının yasalaşması, ülkemize biyogüvenlik tedbirlerinin uygulanmasında uluslararası mekanizma ve kolaylıklardan yararlanabilmesi imkânını sağlayacaktır.

Çevre Bakanı Sayın İmdat Sütüoğlu ve Bakanlık Temsilcisinin, Tasarının gerekçesi hakkında Komisyona bilgi vermesinden sonra, Tasarının tümü üzerindeki görüşmelere geçilmiştir. Tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip, maddelere geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir. Maddeler teker teker görüşülüp, oybirliği ile kabul edilmiştir. Ardından Tasarının tümü oya sunulmuş ve Tasarı oybirliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, havalesi gereği esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Üye
<i>Yahya Baş</i>	<i>Zeynep Armağan Uslu</i>	<i>Mehmet Boztaş</i>
İstanbul	İstanbul	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Yüksel Coşkuyürek</i>	<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Mehmet Alp</i>
Bolu	Bolu	Burdur
Üye	Üye	Üye
<i>Rasim Çakır</i>	<i>İbrahim Özdoğan</i>	<i>Canan Arıtman</i>
Edirne	Erzurum	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Rıza Bodur</i>	<i>Hanefî Mahçiçek</i>	<i>Hasan Bilir</i>
İzmir	Kahramanmaraş	Karabük
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Tiryaki</i>	<i>Veli Kaya</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>
Kırıkkale	Kilis	Kocaeli
Üye	Üye	Üye
<i>Salih Gün</i>	<i>Ali Cumhuri Yaka</i>	<i>Cahit Can</i>
Kocaeli	Muğla	Sinop
Üye		Üye
<i>Cüneyt Karabıyık</i>		<i>Nadir Saraç</i>
Van		Zonguldak

ÇEVRE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
**BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞMESİNİN BİYOGÜVENLİK KARTAGENA
PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

- MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu

31.1.2003

Esas No. : 1/452

Karar No. : 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Cartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Dışişleri, Tarım ve Köyişleri ve Çevre Bakanlıkları temsilcilerinin de katıldığı 30.1.2003 tarihli Komisyonumuz toplantısında görüşülmüştür.

Kanun Tasarısının tümü üzerinde Hükümet temsilcilerinin yaptığı açıklayıcı bilgilerde;

- Genetik yapısı değiştirilmiş canlıların insan sağlığı da dikkate alınarak, biyolojik çeşitlilik üzerinde yaratabileceği olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) öncülüğünde “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Cartagena Protokolünün” hazırlandığını ve 24.5.2000 tarihinde taraf ülkelerin imzasına açıldığını,

- Protokolün bu doğrultuda her bir genetik yapısı değiştirilmiş organizmanın doğaya salımı gerçekleşmeden önce risk değerlendirmesine alınmasını öngördüğünü,

- Protokolün genetik yapısı değiştirilmiş canlıların kontrolsüz sınır aşan hareketinin önlenmesi amacıyla, bu canlıların ihracatından önce taraf ülkelere ön bildirim yapılmasını ve bilgi alışverişi mekanizması ile ülkeler arası işbirliğinin sağlanacağını,

İfade etmişlerdir.

Komisyonumuz açıklayıcı bu bilgiler ışığında Tasarının maddelerinin müzakeresine geçilmesini oybirliği ile kabul etmiştir. Kanun Tasarısının maddelerinin müzakeresi sonucunda 1. 2 ve 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Vahit Kirişçi</i>	<i>Erdoğan Özegen</i>	<i>Ali Osman Başkurt</i>
Adana	Niğde	Malatya
Üye	Üye	Üye
<i>Fikret Badazlı</i>	<i>Nail Kamacı</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>
Antalya	Antalya	Aydın

Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Kerim Özkan</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>	<i>Ali Ayağ</i>
Burdur	Diyarbakır	Edirne
Üye	Üye	Üye
<i>Selami Yiğit</i>	<i>Yavuz Altınorak</i>	<i>Özkan Öksüz</i>
Kars	Kırklareli	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Çerçi</i>	<i>Ömer İnan</i>	<i>Şefik Zengin</i>
Manisa	Mersin	Mersin
Üye	Üye	Üye
<i>Fahrettin Üstün</i>	<i>Cemal Uysal</i>	<i>Necati Uzdil</i>
Muğla	Ordu	Osmaniye
Üye	Üye	Üye
<i>Zülfikar İzol</i>	<i>Ahmet Kambur</i>	<i>Maliki Ejder Arvas</i>
Şanlıurfa	Tekirdağ	Van

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. : 1/452
Karar No. : 9

24.2.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 20.3.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı”, bu dönemde sonuçlandırılmadığından kadük olmuştur. Tasarı 13.1.2003 tarihinde Bakanlar Kurulunca yenilenmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından tekrar 24.1.2003 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz 20.2.2003 tarihli ve 5 inci birleşiminde Dışişleri, Sağlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ile Denizcilik Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile, 24 Mayıs 2000 tarihinde Nairobi’de imzalanan “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolü”nün onaylanması uygun bulunmaktadır.

Protokol her bir genetik yapısı değiştirilmiş organizmanın doğaya salımı gerçekleşmeden önce risk değerlendirmesine alınmasını öngörmektedir. Biyogüvenlik Protokolüne taraf olunması, ülkemize biyogüvenlik tedbirlerinin uygulanmasında uluslararası mekanizma ve kolaylıklardan yararlanabilmesi imkânını sağlayacaktır.

Tasarı ile gerekçesi Komisyonumuzca uygun bulunarak maddelerine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlüğe ilişkin 2 ve yürütmeye ilişkin 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca benimsenerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere saygıyla arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Ma hfuz Güler</i>	<i>Remziye Öztoprak</i>	<i>Bayram Özçelik</i>
Bingöl	Ankara	Burdur
Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer R. Kurtulmuşoğlu</i>	<i>Şerif Birinç</i>	<i>İrfan Rıza Yazıcıoğlu</i>
Ankara	Bursa	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Sabri Varan</i>	<i>Lokman Ayva</i>	<i>Nükhet Hotar</i>
Gümüşhane	İstanbul	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Enver Öktem</i>	<i>Nevzat Doğan</i>	<i>Hüseyin Tanrıverdi</i>
İzmir	Kocaeli	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Duyan</i>	<i>Hüseyin Güler</i>	<i>Ali Arslan</i>
Mardin	Mersin	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>Medeni Yılmaz</i>	<i>Feramus Şahin</i>	<i>Cevdet Erdöl</i>
Muş	Tokat	Trabzon
	Üye	
	<i>Nurettin Sözen</i>	
	Sivas	

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

13.3.2003

Esas No. : 1/452

Karar No. : 43

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 6 Mart 2003 tarihli 5 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Modern biyoteknoloji ile genetik yapısı değiştirilmiş canlıların, biyolojik çeşitlilik üzerinde yaratabileceği olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla hazırlanan Protokol, genetik yapısı değiştirilmiş organizmaların doğaya bırakılmasından önce risk değerlendirmesine alınmasını öngörmektedir. Bu organizmaların sınır aşan hareketlerinin kontrolü için ülkeler arasında işbirliğinin sağlanmasını amaçlayan Protokol, Komisyonumuzca benimsenmiş ve Tasarı aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Emin Şirin</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>
Antalya	İstanbul	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Mehmet Özyol</i>	<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>
İstanbul	Adıyaman	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Güner</i>	<i>Mustafa Dündar</i>	<i>V. Haşim Oral</i>
Bolu	Bursa	Denizli
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Eraslan</i>	<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>	<i>Ufuk Özkan</i>
İstanbul	Karaman	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Seyfi</i>	<i>Süleyman Gündüz</i>	<i>A. Müfit Yetkin</i>
Neşşehir	Sakarya	Şanlıurfa
	Üye	
	<i>Emin Koç</i>	
	Yozgat	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞ-
MESİNİN BİYOGÜVENLİK KAR-
TAGENA PROTOKOLÜNÜN ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – 24 Mayıs 2000 tarihinde Nairobi’de imzalanan “Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Cartagena Protokolü” nün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞ-
MESİNİN BİYOGÜVENLİK KAR-
TAGENA PROTOKOLÜNÜN ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Millî Savunma Bakanı V.

Prof. Dr. T. Toskay

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıku

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı V.

H. H. Özkan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞMESİ'NİN BİYOGÜVENLİK KARTAGENA PROTOKOLÜ

Bu Protokolün Tarafları,

Burada bundan sonra "Sözleşme" olarak adlandırılacak olan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Tarafları olarak,

Sözleşme'nin 19 uncu Maddesi 3 ve 4 üncü fıkralarına ve 8 (g) ve 17 nci Maddelerine atıfta bulunarak,

Aynı zamanda özellikle ön bildirim anlaşması için uygun işlemleri değerlendirmekten yola çıkarak, modern biyoteknoloji kullanılarak değiştirilmiş bulunan ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde herhangi bir olumsuz etkiye sahip olabilecek herhangi bir değiştirilmiş canlı organizmanın, özellikle sınır ötesi hareketi üzerinde odaklanarak biyogüvenlik hakkında bir Protokol oluşturma yolundaki Sözleşme Taraflar Konferansının 17 Kasım 1995 tarihli II/5 inci kararına atıfta bulunarak,

Çevre ve kalkınma hakkındaki Rio Deklarasyonunun 15 inci ilkesinde yer alan ön tedbirici yaklaşım yeniden teyid ederek,

Modern biyoteknolojinin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasının ve bunun insan sağlığı için risklerini de gözönünde bulundurarak biyolojik çeşitlilik üzerindeki potansiyel olumsuz etkileri hakkında artan kamu ilgisinin bilincinde olarak,

Modern biyoteknolojinin çevre ve insan sağlığı için yeterli güvenlik önlemleri ile birlikte geliştirilmesi ve kullanılması halinde insanlığın refahı için büyük potansiyele sahip olduğunu kabul ederek,

Aynı zamanda, menşei merkezlerinin ve genetik çeşitlilik merkezlerinin insanoğlu için önemini kabul ederek,

Bir çok ülkenin, özellikle de gelişmekte olan ülkelerin doğa ve değiştirilmiş canlı organizmaların bilinen ve potansiyel risklerinin ölçüğü ile baş etme konusundaki sınırlı kapasitelerini gözönünde bulundurarak,

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için ticaret ve çevre anlaşmalarının karşılıklı olarak birbirlerini destekleyici nitelikte olması gerektiğini kabul ederek,

Bu protokolün mevcut herhangi bir uluslararası anlaşma altında Tarafların herhangi birinin sahip olduğu hakları ve yükümlülükleri değiştirici bir nitelik taşımadığını vurgulayarak,

Yukarıda yapılmış olan girişin bu Protokolü diğer uluslararası anlaşmalar yanında ikincil kılmak amacını taşımadığını anlayarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır :

Madde 1

AMAÇ

Çevre ve Kalkınma hakkındaki Rio Deklarasyonunun 15 inci ilkesinde yer alan ön tedbirici yaklaşıma uygun olarak, bu Protokolün amacı insan sağlığı üzerindeki riskler gözönünde bulundurularak ve özellikle sınır ötesi hareketler üzerinde odaklanarak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilecek ve modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilmiş olan değiştirilmiş canlı organizmaların güvenli nakli, muamelesi ve kullanımı alanında yeterli bir koruma düzeyinin sağlanmasına katkıda bulunmaktır.

Madde 2

GENEL HÜKÜMLER

1. Tarafların her biri bu Protokol altındaki yükümlülüklerini yerine getirmek için gerekli ve uygun olan yasal, idari ve diğer önlemleri alacaktır.

2. Taraflar, insan sağlığı üzerindeki riskleri de gözönünde bulundurarak, herhangi bir değiştirilmiş canlı organizmanın geliştirilmesi, muamelesi, taşınması, kullanımı, nakli ve çevreye serbest bırakılmasının biyolojik çeşitlilik üzerindeki riskleri engelleyecek ya da azaltacak şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacaklardır.

3. Bu Protokoldeki hiçbir husus, Devletlerin karasuları üzerinde uluslararası hukuka uygun olarak sağlanan egemenliğini ve Devletlerin kendi münhasır ekonomik bölgeleri ve kıta sahanlıkları

üzerinde uluslararası hukuka göre sahip oldukları egemenlik hakları ve yargı gücünü ve uluslararası hukukta belirtilmiş olan ve ilgili uluslararası belgelerde yansıtılan tüm Devletlerin denizcilik hakları ve özgürlüklerinin gemiler ve uçaklar tarafından kullanılmasını hiçbir şekilde etkilemeyecektir.

4. Protokolün amacı ve hükümleri ile uyumlu ve sözkonusu Tarafın uluslararası hukuk altındaki diğer yükümlülüklerine uygun olması şartı ile, bu Protokoldeki hiçbir husus bir Tarafın bu Protokolde belirtilmiş olan biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı hakkındaki önlemlerden daha koruyucu önlemler alma hakkını sınırladığı biçimde yorumlanmayacaktır.

5. Taraflar mümkün olan hallerde uluslararası forumlarda insan sağlığı üzerindeki riskler alanında elde edilmiş olan uzmanlığı, belgeleri ve yapılan işleri gözönünde bulundurmaya teşvik edilmektedirler.

Madde 3

TERİMLERİN KULLANIMI

Bu Protokolün amaçları dahilinde :

(a) "Taraflar Konferansı" Sözleşmenin Taraflar Konferansı anlamına gelir.

(b) "Kapalı kullanım" değiştirilmiş canlı organizmaların harici çevre ile temaslarının ve bu çevre üzerindeki etkilerinin sınırlandırılması amacıyla kontrol edildiği bir tesis, tesisat ya da diğer bir fiziksel yapı içerisinde gerçekleştirilen herhangi bir işlem anlamına gelir.

(c) "İhracat" bir Taraftan diğer bir Tarafa kasti sınır ötesi hareketi ifade eder.

(d) "İhracatçı" ihracat Tarafının yargı yetkisi altında olan ve ihraç edilecek bir değiştirilmiş canlı organizma için gerekli düzenlemeleri yapan özel ya da tüzel kişidir.

(e) "İthalat" bir Tarafa diğer bir Taraftan gerçekleştirilen kasti sınır ötesi hareketi ifade eder.

(f) "İthalatçı" ithalat Tarafının yargı yetkisi altında olan ve ithal edilecek bir değiştirilmiş canlı organizma için gerekli düzenlemeleri yapan özel ya da tüzel kişidir.

(g) "Değiştirilmiş canlı organizma" modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilmiş yeni bir genetik materyal kombinasyonuna sahip olan herhangi bir canlı organizma anlamına gelir.

(n) "Canlı organizma" steril organizmalar, virüsler ve viroidler de dahil olmak üzere genetik malzemeyi aktarabilen ya da çoğaltabilen herhangi bir biyolojik varlık anlamına gelir.

(i) "Modern biyoteknoloji" aşağıdakilerin uygulanması anlamına gelir :

a) Rekombinant deoksiribonükleik asidi (DNA) ve nükleik asidin hücrelere ya da organellere doğrudan enjekte edilmesini içeren in vitro nükleik asit teknikleri, ya da

b) Sınıflandırılmış familyanın ötesinde hücrelerin füzyonu,

Doğal fizyolojik üreme ve rekombinasyon engellerinin üstesinden gelen ve geleneksel istlah ve seleksiyonda kullanılanmayan teknikler;

(j) "Bölgesel ekonomik bütünleşme kuruluşu" belirli bir bölgedeki egemen Devletler tarafından oluşturulan ve üyesi olan Devletlerin bu Protokol altındaki konulara ilişkin olarak yetki verdiği ve dahili işlemlere göre bu protokolü imzalamaya, onaylamaya, kabul etmeye, uygun bulmaya ya da katılmaya yetkisi olan bir kuruluştur.

(k) "Sınır ötesi hareket" 17 ve 24 üncü Maddelerin amaçları dahilinde sınır ötesi hareketin Taraf olanlar ve Taraf olmayanlar arasındaki harekete karşılık gelmesi durumu haricinde canlı organizmanın bir Taraftan diğer bir Tarafa hareketi anlamına gelir.

Madde 4

KAPSAM

Bu Protokol, insan sağlığı üzerindeki riskler de gözönünde bulundurulacak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilecek tüm değiştirilmiş canlı organizmaların sınır ötesi hareketi, transit geçişi, muamelesi ve kullanılması için geçerli olacaktır.

Madde 5 **ECZA MADDELERİ**

4 üncü Maddenin hükümlerine aykırı düşmeksizin ve herhangi bir Tarafın yaşayan tüm değiştirilmiş organizmalar için ithalat kararları verilmesi öncesinde risk değerlendirmesine tâbi tutma hakkını engellemeksizin bu Protokol diğer ilgili uluslararası anlaşmaların ya da kuruluşların hedef aldığı, insanlar için ecza malzemesi olan değiştirilmiş canlı organizmaların sınır ötesi hareketi için geçerli olmayacaktır.

Madde 6 **TRANSİT GEÇİŞ VE KAPALI KULLANIM**

1. 4 üncü Maddeye aykırı düşmeksizin ve herhangi bir transit geçiş Tarafının değiştirilmiş canlı organizmaların kendi bölgesi içerisinde geçişini düzenlemek ve bu Tarafın, bu Protokolün 2 nci Maddesinin 3 üncü fıkrasına göre, belirli bir yaşayan değiştirilmiş canlı organizmanın, bölgesi içinden transit geçişine ilişkin kararını Biyogüvenlik Takas Odasına iletme hakkını engellemeksizin, bu Protokolün ön bildirim anlaşması sürecine ilişkin hükümleri değiştirilmiş canlı organizmaların transit geçişi için geçerli olmayacaktır.

2. 4 üncü Maddeye aykırı düşmeksizin ve bir Tarafın ithalat kararı öncesinde tüm değiştirilmiş canlı organizmaları risk değerlendirmesine tâbi tutma ve kendi yargısı içerisinde kapalı kullanım hakkında standartlar oluşturma hakkını engellemeksizin, bu Protokolün ön bildirim anlaşması sürecine ilişkin hükümleri değiştirilmiş canlı organizmaların ithalat Tarafının standartlarına göre gerçekleştirilen kapalı kullanım amaçlı sınır ötesi hareketi için geçerli olmayacaktır.

Madde 7 **ÖN BİLDİRİM ANLAŞMASI SÜRECİNİN UYGULANMASI**

1. 5 ve 6 ncı Maddelere tâbi olmak üzere, 8-10 ve 12 nci Maddelerde verilmiş olan ön bildirim anlaşması işlemleri ithalat Tarafının çevresine kasti olarak yerleştirmek üzere değiştirilmiş canlı organizmaların ilk kasti sınır ötesi hareketi öncesinden geçerli olacaktır.

2. Yukarıdaki 1 inci fıkrada sözü edilen “çevreye kasti yerleştirme” gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı olan değiştirilmiş canlı organizmalar için geçerli değildir.

3. 11 inci Maddede değiştirilmiş canlı organizmaların gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amacını taşıyan değiştirilmiş canlı organizmaların ilk sınır ötesi hareketinden önce geçerli olacaktır.

4. Ön bildirim anlaşması işlemleri, bu Protokole Taraf olanların toplantısı niteliğini taşıyan Taraflar Konferansı kararı ile insan sağlığı üzerindeki riskler de gözönüne alınarak biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde olumsuz etkiye sahip olmadığı biçiminde tanımlanan değiştirilmiş canlı organizmaların kasti sınır ötesi hareketi için geçerli olmayacaktır.

Madde 8 **BİLDİRİM**

1. İhracat Tarafı, ithalat Tarafının yetkili ulusal merciiine 7 nci Maddenin 1 inci fıkrası kapsamı içerisinde bulunan bir değiştirilmiş canlı organizmanın kasti sınır ötesi hareketi öncesinde yazılı bildirimde bulunacak ya da ihracatçının yazılı olarak sözkonusu mercie bildirimde bulunmasını sağlayacaktır. Bildirim en az Ek-1’de belirlenen bilgileri içerecektir.

2. İhracat Tarafı ihracatçı tarafından sağlanan bilgilerin doğruluğu için bir yasal şart olmasını sağlayacaktır.

Madde 9 **BİLDİRİMİN ALINDIĞINA DAİR BİLGİ VERİLMESİ**

1. İthalat Tarafı bildirim alındığına ilişkin olarak, bildirim yapan tarafa sözkonusu bildirim alınmasını takip eden doksan gün içerisinde yazılı olarak bilgi verecektir.

2. Sözkonusu bilgilendirmede aşağıdakiler belirtilecektir :

- (a) Bildirim alındığı tarih,
 - (b) Bildirim ilk bakışta 8 inci Maddede sözü geçen bilgileri içerip içermediği;
 - (c) İşlemlerin ithalat tarafının iç düzenleme çerçevesine göre mi yoksa 10 uncu Maddede belirtilmiş olan işleme göre mi yapılacağı.
3. Yukarıda 2 (c) Maddesinde yer alan iç düzenleme çerçevesi bu Protokolle uyumlu olacaktır.
4. İthalat Tarafınca bildirim alındığına dair bilgi verilmemesi sözkonusu tarafın kasti sınır ötesi hareketi onayladığını göstermez.

Madde 10 **KARAR SÜRECİ**

1. İthalat Tarafınca alınan kararlar 15 inci Maddeye uygun olacaktır.
2. İthalat Tarafı 9 uncu Maddede belirtilen süre içerisinde, bildirimde bulunan tarafa kasti sınır ötesi hareketin aşağıdaki şekillerden hangisiyle devam ettirileceğini yazılı olarak bildirecektir :
 - (a) Yalnız ithalat Tarafının yazılı olarak onayını bildirmesi sonrasında; ya da.
 - (b) Yazılı bir onay beklenmeksizin doksan günden az olmayan bir süre sonrasında.
3. Bildirim alınmasından sonraki iki yüz yetmiş gün içerisinde, ithalat Tarafı bildirimde bulunan tarafa ve Biyogüvenlik Takas Odasına yukarıdaki 2 (a) fıkrasına atıfta bulunarak, yazılı olarak bildirecektir :
 - (a) Kararın aynı değiştirilmiş canlı organizmanın daha sonraki ithalatına ne şekilde uygulanacağı dahil olmak üzere koşullu ya da koşulsuz olarak ithalat onayı;
 - (b) İthalat yasağı;
 - (c) Yerel yasal çerçevesine ya da Ek I'e göre ek bilgi talebi; ithalat Tarafının yanıt vermesi için verilen sürenin hesaplanmasında ek bilginin sağlanması için beklediği süre hesaba katılmayacaktır; ya da.
 - (d) Bu fıkra da belirtilen sürenin tanımlanmış bir süre ile uzatıldığının bildirimde bulunana iletilmesi.
4. Onayın şartsız olduğu durumlar haricinde, 3 üncü fıkra altında alınacak olan bir kararda bu kararın dayandığı nedenler belirtilecektir.
5. İthalat Tarafının kararını, bildirim alınmasını takip eden iki yüz yetmiş gün içinde bildirmemesi kasti bir sınır ötesi hareketi onayladığını göstermez.
6. Bir değiştirilmiş canlı organizmanın insan sağlığı üzerindeki riskler de dahil olmak üzere, ithalat Tarafındaki biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin dercesinin belirlenmesi için yeterli bilimsel bilgi ve veri eksikliğine bağlı bir bilimsel belirsizlik, sözkonusu Tarafın bu tür potansiyel olumsuz etkilerin azaltılması ya da bunlardan kaçınılması amacıyla değiştirilmiş canlı organizmanın ithaline ilişkin olarak yukarıdaki 3 üncü fıkra da belirtilen şekilde bir karar almasını engellemeyecektir.
7. Taraflar toplantısı niteliğini taşıyan Taraflar Konferansı, ilk toplantıda ithalat Taraflarının karar almasını kolaylaştıracak uygun işlemler ve mekanizmalar belirleyecektir.

Madde 11

GIDA YA DA YEM OLARAK DOĞRUDAN KULLANIM YA DA İŞLEME AMAÇLI DEĞİŞTİRİLMİŞ CANLI ORGANİZMALAR İÇİN İŞLEMLER

1. Gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı bir sınır ötesi harekete konu olabilecek bir değiştirilmiş canlı organizmanın pazara konulması da dahil olmak üzere ülke içindeki kullanımı hakkında nihai bir karar veren bir Taraf, bu kararı almasından itibaren on beş gün içerisinde diğer Taraflara Biyogüvenlik Takas Odası aracılığıyla bilgi verecektir. Bu bilgiler en az Ek II'de belirtilmiş olan bilgileri içerecektir. Sözkonusu Taraf, Sekreteryaya önceden Biyogüvenlik Takas Odasına erişimi olmadığını belirtmiş olan her bir Tarafın ulusal odak noktasına bilgilerin yazılı bir kopyasını verecektir. Bu hüküm, alan denemelerine ilişkin kararları içermeyecektir.
2. Yukarıdaki 1 inci fıkra altında bir Taraf karar verirken, başvuru sahibi tarafından sağlanan bilgilerin doğruluğu için yasal bir gereksinim olduğunu temin edecektir.
3. Herhangi bir Taraf Ek II (b) fıkrasında tanımlanmış olan merciden ek bilgi isteyebilir.

4. Bir Taraf gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı değiştirilmiş canlı organizmalar hakkında kendi ulusal yasal çerçevesi altında bu Protokolün amacı ile uyumlu olan bir karar alabilir.

5. Her bir Taraf gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı değiştirilmiş canlı organizmaların ithalatı için mevcut olan ulusal yasalarının, yönetmeliklerinin ve kılavuz hükümlerinin kopyalarını Biyogüvenlik Takas Odasına verecektir.

6. Gelişmekte olan bir Taraf ülke, ya da bir ekonomik geçiş içerisinde bulunan bir Taraf, yukarıda 4 üncü fıkrada sözü geçen ulusal yasal çerçeveye sahip olmaması ve yerel yasalarının oluşturulması sürecinde olması halinde, Biyogüvenlik Takas Odası aracılığı ile yukarıda verilmiş olan 1 inci fıkra altında hakkında bilgi sağlanmış olan gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı bir değiştirilmiş canlı organizmanın ilk ithalinin öncesinde aşağıdaki hususlara göre karar alacağını beyan edecektir :

(a) 15 inci Maddeye göre gerçekleştirilen bir risk değerlendirmesi; ve

(b) İkiyüz yetmiş gün aşmayan, öngörülebilir bir zaman çerçevesi içerisinde alınmış olan bir karar.

7. Bir Tarafın kararını yukarıda verilmiş olan 6 ncı fıkraya göre bildirmemesi, aksi söz konusu Tarafca belirtilmediği sürece, gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı bir değiştirilmiş canlı organizmanın ithalini kabul ettiğini ya da reddettiğini göstermeyecektir.

8. Yaşayan değiştirilmiş bir organizmanın insan sağlığı üzerindeki riskler de dahil olmak üzere ithalat Tarafındaki biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde sahip olabileceği potansiyel olumsuz etkilerle ilgili yeterli bilimsel bilgi ve veri olmaması nedeniyle ortaya çıkan bilimsel belirsizlik söz konusu Tarafın bu tür potansiyel olumsuz etkileri azaltmak ya da bu tür etkilerden kaçınmak amacıyla gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı bu değiştirilmiş canlı organizmanın ithaline ilişkin olarak bir karar almasını engellemeyecektir.

9. Bir Taraf, gıda veya yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı değiştirilmiş canlı organizmalara ilişkin malî ve teknik yardım ve kapasite oluşumu ihtiyaçlarını belirtebilir. Taraflar bu ihtiyaçların 22 ve 28 inci Maddelere göre karşılanması için işbirliği yapacaklardır.

Madde 12

KARARLARIN YENİDEN İNCELENMESİ

1. Bir ithalat Tarafı, herhangi bir zamanda, insan sağlığı üzerindeki riskler de dahil olmak üzere, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki potansiyel olumsuz etkiler hakkındaki yeni bilimsel bilgilerin ışığında, kasti sınır ötesi harekete ilişkin bir kararı yeniden inceleyebilir ve değiştirebilir. Bu durumda, söz konusu Taraf, otuz gün içerisinde, bu karara konu olan değiştirilmiş canlı organizmaların hareketlerini önceden bildirmiş olan Tarafa ve Biyogüvenlik Takas Odasına karar hakkında bilgi verecek ve bu kararın nedenlerini belirtecektir.

2. Bir ihracat Tarafı ya da bildirimde bulunan bir Taraf, ithalat Tarafından 10 uncu Madde altında almış olduğu bir kararı yeniden incelemesini, sunları gözönünde tutarak isteyebilir :

(a) Koşullarda kararın dayandığı risk değerlendirmesini etkileyebilecek bir değişim oluşması; ya da

(b) Ek olarak ilgili bir bilimsel ya da teknik bilginin elde edilmesi.

3. İthalat Tarafı bu tür bir isteğe doksın gün içerisinde yazılı olarak cevap verecek ve kararının nedenlerini belirtecektir.

4. İthalat Tarafı, kendi iradesi dahilinde, izleyen ithalatlar için bir risk değerlendirmesi isteyebilir.

Madde 13

BASİTLEŞTİRİLMİŞ İŞLEM

1. Bu Protokolün amacına uygun olarak değiştirilmiş canlı organizmaların güvenli kasti sınır ötesi hareketini sağlamak için yeterli tedbirin uygulanması koşuluyla, bir ithalat Tarafı, Biyogüvenlik Takas Odasına aşağıdakileri önceden bildirebilir :

(a) Bu Tarafa yapılacak olan kasti sınır ötesi hareketlerin bu hareketin ithalat Tarafına bildirilmesi ile aynı zamanda gerçekleştirilebileceği durumlar; ve

(b) Ön bildirim anlaşması sürecinden muaf tutulacak değiştirilmiş canlı organizmaların bu Tarafa yapılan ithalatı.

Yukarıdaki (a) alt fıkrasındaki bildirimler aynı Tarafa izleyen benzer hareketler için uygulanabilir.

2. Kasti bir sınır ötesi harekete ilişkin olarak yukarıda 1 (a) fıkrasında söz konusu bildirimlerde verilecek olan bilgiler Ek 1'de tanımlanmış olan bilgiler olacaktır.

Madde 14

İKİLİ, BÖLGESEL VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR VE DÜZENLEMELER

1. Taraflar, değiştirilmiş canlı organizmaların kasti sınır ötesi hareketlerine ilişkin olarak bu Protokolün amaçları ile uyumlu olan ve Protokol tarafından sağlanandan daha düşük bir koruma düzeyine neden olmayan ikili, bölgesel ve çok taraflı anlaşmalara ve düzenlemelere girebilirler.

2. Taraflar, Biyogüvenlik Takas Odası aracılığı ile birbirlerini bu Protokolün yürürlüğe girmesi öncesinde ya da sonrasında imzalamış oldukları bu tür ikili, bölgesel ve çok taraflı anlaşmalardan ve düzenlemelerden haberdar edeceklerdir.

3. Bu Protokolün hükümleri, bu anlaşma ya da düzenlemelerin tarafları arasında gerçekleşen ve bu tür anlaşma ve düzenlemelere göre yapılan kasti sınır ötesi hareketleri etkilemeyecektir.

4. Taraflardan herhangi biri kendi yasalarının kendisine yapılan belirli ithalatlar için geçerli olmasına karar verebilir; söz konusu Taraf bu tür bir kararını Biyogüvenlik Takas Odasına bildirecektir.

Madde 15

RİSK DEĞERLENDİRMESİ

1. Bu Protokole göre gerçekleştirilen risk değerlendirmesi bilimsel olarak etkin bir şekilde EK III'ün hükümlerine göre ve kabul edilen risk değerlendirmesi teknikleri gözönünde bulundurularak yapılacaktır. Bu tür risk değerlendirmeleri değiştirilmiş canlı organizmaların, insan sağlığı üzerindeki riskler gözönünde bulundurularak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde sahip olabilecekleri potansiyel olumsuz etkilerin tanımlanması ve değerlendirilmesi amacıyla en az 8 inci Maddeye göre sağlanan bilgilere ve diğer mevcut bilimsel kanıtlara dayanacaktır.

2. İthalat Tarafı risk değerlendirmelerinin 10 uncu Madde altında alınan kararlar için yapılmasını sağlayacaktır. İthalat Tarafı ihracatçının risk değerlendirmesi yapmasını şart koşabilir.

3. Risk değerlendirmesinin maliyeti, ithalatçı Tarafın böyle bir şart koşması halinde, bildirimci tarafından üstlenilecektir.

Madde 16

RİSK YÖNETİMİ

1. Taraflar, Sözleşmenin 8 (g) Maddesini gözönünde bulundurarak, bu Protokolün risk değerlendirmesi hükümlerinde değiştirilmiş canlı organizmaların kullanımı, muamelesi ve sınır ötesi hareketi ile ilgili olarak tanımlanmış olan riskleri düzenlemek, yönetmek ve kontrol etmek amacıyla uygun olan mekanizmaları, önlemleri ve stratejileri kuracak ve idame ettireceklerdir.

2. Risk değerlendirmesine dayanan önlemler değiştirilmiş canlı organizmaların insan sağlığı da gözönüne alınarak, ithalat Tarafının sınırları içerisindeki biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki olumsuz etkilerini engellemek için gerekli olan ölçüde uygulanacaktır.

3. Taraflardan her biri, değiştirilmiş bir canlı organizmanın ilk kez çevreye serbest bırakılması öncesinde risk değerlendirmelerinin yapılmasını gerektiren önlemler de dahil olmak üzere, değiştirilmiş canlı organizmaların istem dışı sınır ötesi hareketlerinin önlenmesi için uygun olan tedbirleri alacaktır.

4. Yukarıda yer alan 2 nci fıkranın hükümlerine dokunmaksızın, Taraflardan her biri ister ithal edilmiş, ister yerel olarak geliştirilmiş olsun, değiştirilmiş bir canlı organizmanın amaçlanan kullanımına alınması öncesinde yaşam döngüsü ya da üreme zamanı ile uyumlu bir gözlem süresine tâbi tutulduğunu garanti etmek için çaba gösterecektir.

5. Taraflar aşağıdaki amaçlarla işbirliği yapacaktır.

(a) İnsan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri de gözönünde bulundurularak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilecek değiştirilmiş canlı organizmaların ya da belirli değiştirilmiş canlı organizma özelliklerinin belirlenmesi; ve

(b) Bu tür değiştirilmiş canlı organizmaların ya da bu tür belirli özelliklerin muamelesine ilişkin uygun önlemlerin alınması.

Madde 17

İSTEM DIŞI SINIR ÖTESİ HAREKETLER VE ACİL DURUM ÖNLEMLERİ

1. Her bir Taraf, etkilenen ya da potansiyel olarak etkilenebilecek olan Devletleri, Biyogüvenlik Takas Odasını ve uygun olan durumlarda uluslararası kuruluşları, bu Devletlerde insan sağlığı üzerindeki risklerde gözönünde bulundurularak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde önemli olumsuz etkilere sahip olması muhtemel bir değiştirilmiş canlı organizmanın istem dışı sınır ötesi hareketine yol açan ya da açabilecek olan, yargı yetkisi içinde çevreye salımla sonuçlanmış bir olay hakkında bilgi sahibi olması durumunda haberdar etmek için gerekli olan önlemleri alacaktır. Bildirim söz konusu Tarafın yukarıda açıklanan durum hakkında bilgi sahibi olmasının hemen ardından yapılacaktır.

2. Taraflardan herbiri, Protokolün kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten daha geç olmamak üzere, Biyogüvenlik Takas Odasına bu Madde hakkında bildirim alınması amaçları dahilinde temas noktasını belirleyen ilgili ayrıntıları verecektir.

3. Yukarıdaki 1 inci fıkradan kaynaklanan herhangi bir bildirim şunları içerecektir :

(a) Değiştirilmiş canlı organizmanın tahmini miktarı ve ilgili özellikleri ve/veya karakteristikleri ile ilgili mevcut bilgiler;

(b) Serbest kaldığı koşullar ve tahmini tarih ve kaynak Tarafıta değiştirilmiş canlı organizmanın kullanımına ilişkin bilgiler;

(c) İnsan sağlığı üzerindeki riskler de dahil olmak üzere biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerinde sahip olması muhtemel olan olumsuz etkiler hakkında mevcut olan bilgiler ve olası risk yönetimi önlemlerine ilişkin mevcut bilgiler;

(d) İlgili herhangi bir bilgi; ve

(e) Daha fazla bilgi elde edilmesi için bir temas noktası.

4. İnsan sağlığı üzerindeki riskler de gözönüne alınarak, biyolojik çeşitlilik üzerinde yaratılabilecek herhangi bir önemli olumsuz etkinin azaltılması için yukarıda 1 inci fıkrada sözü geçen değiştirilmiş canlı organizmanın yargı yetkisi içinde kendi sınırlarında serbest kalması olayının gerçekleştiği her bir Taraf, bu Devletlerin uygun tepkileri belirlemesine ve acil durum önlemleri de dahil olmak üzere gerekli eylemleri başlatmasına olanak vermek amacıyla, derhal etkilenen ve etkilenmesi muhtemel olan Devletlerle istişare edecektir.

Madde 18

MUAMELE, TAŐIMA, PAKETLEME VE TANIMLAMA

1. İnsan sağlığı da gözönünde bulundurularak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki olumsuz etkilerden kaçınmak için, Taraflardan herbiri Protokol kapsamında istemli sınır ötesi harekete konu olan değiştirilmiş canlı organizmaların, ilgili uluslararası kurallar ve standartlar dikkate alınarak, güvenli şartlar altında muamelesini, paketlenmesini ve nakledilmesini şart koşmak için gerekli önlemleri alacaktır.

2. Taraflardan her biri dokümantasyonun sağlanmasını şart koşmak için önlemler alacaktır :

(a) Gıda ya da yem olarak doğrudan kullanım ya da işleme amaçlı değiştirilmiş canlı organizmaların değiştirilmiş canlı organizmalar "içerebileceğini" ve çevreye istemli olarak yerleştirilmelerinin amaçlanmadığını açıkça belirtecek; bunların yanısıra daha fazla bilgi almak için temas kurulacak olan noktayı içerecektir. Bu Protokolün Taraflarının toplantısı olan Taraflar Konferansı, bunların tanımlamasının ayrıntıları ve bu organizmaların ayırıcı kimlikleri dahil olmak üzere, bu amaç için gereken ayrıntılı koşullar hakkında bu Protokolün yürürlüğe girmesinin ardından iki yıldan fazla olmayan bir süre içerisinde bir karar alacaktır;

(b) Kapalı kullanım amaçlı değiştirilmiş canlı organizmalara eşlik eden dokümantasyon, bunların değiştirilmiş canlı organizmalar olduğunu açık şekilde belirtecek ve bunların güvenli muamelesi, depolanması, nakli ve kullanımı için özel gereksinimleri, bu bilgilerin alınacağı kişinin adını ve adresini ve değiştirilmiş canlı organizmaların gönderildiği kurumun adı dahil olmak üzere daha fazla bilgi için temas kurulacak noktayı içerecektir.

(c) İthalat Tarafınca çevreye istemli olarak yerleştirilmesi amaçlanan değiştirilmiş canlı organizmalar ve Protokol kapsamı içerisindeki herhangi bir diğer değiştirilmiş canlı organizmaya eşlik eden dokümantasyon, bunların değiştirilmiş canlı organizma olduğunu açık biçimde belirtecek;

tanımlamasını ve ilgili özellikleri ve/veya karakteristiklerini, güvenli muamelesi, depolanması, nakli ve kullanımı için gereksinimleri, daha fazla bilgi almak için temas noktasını ve uygun ise ithalatçının ve ihracatçının adını ve adresini gösterecek; ve hareketin bu Protokolün ihracatçı için geçerli olan şartlarına uygun olduğu yolunda bir beyanname içerecektir.

3. Protokol Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı diğer ilgili uluslararası mercilerle fikir alışverişi içerisinde, tanımlama, muamele, paketlenme ve nakil uygulamalarına ilişkin standartlar geliştirmesi ihtiyacını ve bunun yollarını değerlendirecektir.

Madde 19

YETKİLİ ULUSAL MERCİLER VE ULUSAL ODAK NOKTALARI

1. Taraflardan her biri kendi adına Sekreteryaya ile bağlantı kurmaktan sorumlu olacak bir ulusal odak noktası belirleyecektir. Taraflardan her biri aynı zamanda, bu Protokolün gerektirdiği idari işlevleri yerine getirmekten sorumlu olacak ve bu işlevler bağlamında kendisi adına hareket etmeye yetkili olacak bir ya da daha fazla sayıda yetkili ulusal merci görevlendirecektir. Bir Taraf hem odak noktası hem de yetkili ulusal merci yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için tek bir kuruluş belirleyebilir.

2. Taraflardan her biri, bu Protokolün kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten daha geç olmamak kaydıyla, Sekreteryaya odak noktası ve yetkili ulusal merci ya da mercilerinin adlarını ve adreslerini bildirecektir. Taraflardan birinin birden fazla sayıda yetkili ulusal merci ataması halinde, Sekreteryaya ilgili bildirimle birlikte bu mercilerin sorumluluklarına ilişkin bilgi verecektir. Mümkün olan hallerde bu bilgiler minimum olarak hangi değiştirilmiş canlı organizma türü için hangi yetkili mercinin sorumlu olduğunu içerecektir. Tarafların her biri Sekreteryaya ulusal odak noktası görevlendirilmesinde ya da yetkili ulusal mercinin ya da mercilerin isimlerinde, adreslerinde ya da sorumluluklarında yapılan değişiklikleri bildirecektir.

3. Sekreteryaya hemen Taraflara 2 nci fıkraya altında elde etmiş olduğu bilgileri ileticek ve aynı zamanda bu bilgilere Biyogüvenlik Takas Odası aracılığı ile erişilebilmesini sağlayacaktır.

Madde 20

BİLGİ PAYLAŞIMI VE BİYOGÜVENLİK TAKAS ODASI

1. Sözleşmede 18 inci Maddenin 3 üncü fıkrası altında belirtilmiş olan takas odası mekanizmasının bir parçası olarak, bir Biyogüvenlik Takas Odası kurulmuştur :

(a) Değiştirilmiş canlı organizmalarla ilgili bilimsel, teknik, çevresel ve yasal bilgilerin ve bu organizmalara ilişkin deneyimlerin alışverişinin kolaylaştırılması; ve

(b) Gelişmekte olan ülke Tarafların, özellikle bunlar arasındaki en az gelişmiş olan Devletlerin ve gelişmekte olan küçük ada Devletlerinin ve ekonomik geçiş yaşayan ülkelerin yanısıra orijin merkezi ve genetik çeşitliliğin merkezi durumunda olan ülkelerin özel ihtiyaçları gözönünde bulundurularak, Taraflara Protokolün uygulanması konusunda yardımcı olunması.

2. Biyogüvenlik Takas Odası yukarıda 1 inci fıkrada belirtilmiş olan amaçlar dahilinde bilginin kullanılabilir hale getirileceği bir araç olarak görev yapacaktır. Bu mekanizma Taraflarca Protokolün uygulanmasına ilişkin olarak sağlanmış olan bilgilere erişim sağlayacaktır. Aynı zamanda, mümkün olan hallerde, diğer uluslararası biyogüvenlik bilgi değişimi mekanizmalarına da erişim temin edecektir.

3. Gizli bilgilerin korunması hakkı saklı tutulmak şartıyla, her bir Taraf Biyogüvenlik Takas Odasına bu Protokol altında sağlanması gerekli olan her türlü bilgiyi sağlayacaktır :

(a) Protokolün uygulanmasına ilişkin olarak mevcut bulunan herhangi bir yasa, yönetmelik ve kılavuz ve bunların yanısıra Taraflarca ön bildirim anlaşması işlemleri için gerek duyulan bilgiler;

(b) İkili, bölgesel ve çok taraflı anlaşmalar ve düzenlemeler;

(c) Kendi yasal süreçleriyle ve 15. Maddeye göre değiştirilmiş canlı organizmalara ilişkin olarak gerçekleştirilen risk değerlendirmelerinin ya da çevresel incelemelerin, mümkün olan hallerde, bunların ürünlerine yani değiştirilmiş canlı organizma kaynaklı, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilmiş olan çoğalabilir genetik malzemenin yeni kombinasyonlarını içeren işlenmiş materyallere ilişkin bilgileri de kapsayan özetleri;

(d) Değiştirilmiş canlı organizmaların ithaline ya da serbest bırakılmasına ilişkin nihai kararları; ve

(e) 33. Maddeye göre sunulmuş olan ve ön bildirim anlaşması işlemlerinin uygulanmasını içeren raporlar.

4. Biyogüvenlik Takas Odasının çalışma biçimleri, faaliyetlerine ilişkin raporlar da dahil olmak üzere, Protokolün Taraflar toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı tarafından ilk toplantısında değerlendirilecek ve daha sonra inceleme altında tutulacaktır.

Madde 21 **GİZLİ BİLGİLER**

1. İthalat Tarafı bildirimcinin bu Protokolün işlemleri altında sunulan ya da ithalat Tarafınca Protokolün ön bildirim anlaşması sürecinin bir parçası olarak ihtiyaç duyulan bilgileri gizli olarak işlem görecektir. Bu tür durumlarda istek üzerine sebepler bildirilecektir.

2. İthalat tarafı, bildirimci tarafından gizli olarak tanımlanan bilgilerin bu tür bir uygulamayı gerektirmediğine karar vermesi halinde, bildirimci ile istişarede bulunacak ve herhangi bir ifşaat öncesinde bildirimciyi karardan haberdar edecek ve istek üzerine bu kararın nedenlerini belirtecek ve bunun yanı sıra bildirimciye karar hakkında ifşaat öncesinde bir görüşme ve dahili inceleme yapılması için fırsat tanıyacaktır.

3. Her bir Taraf bu Protokol altında alınan gizli bilgileri, Protokolün ön bildirim anlaşması süreci kapsamında alınan bilgiler de dahil olmak üzere koruyacaktır. Tarafların her biri bu bilgilerin korunması için işlemlere sahip olduğunu garanti edecek ve bu bilgilerin gizliliğini kendi ülkesinde üretilen değiştirilmiş canlı organizmalara ilişkin gizli bilgiler için kullandığından daha az elverişli olmayan bir biçimde koruyacaktır.

4. İthalat tarafı bu bilgileri bildirimcinin yazılı oluru almadığı sürece ticarî bir amaç için kullanmayacaktır.

5. Bildirimci; bildirimini geri çekerse ya da geri çekmişse, ithalat Tarafı araştırma ve geliştirme bilgilerini içeren ticarî ve endüstriyel bilgilerin yanı sıra söz konusu tarafın ve bildirimcinin gizliliği hakkında mutabakata varamadıkları bilgilerin gizliliğine saygı gösterecektir.

6. Yukarıdaki 5. fıkrada yer alan hususlara aykırı düşmeksizin, aşağıdaki bilgiler gizli olarak kabul edilmeyecektir :

(a) Bildirimde bulunanın adı ve adresi;

(b) Değiştirilmiş canlı organizmaya ya da organizmalara ilişkin genel bir açıklama;

(c) İnsan sağlığı üzerindeki riskler de göz önünde bulundurularak, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki etkilere ilişkin risk değerlendirmesinin özeti; ve

(d) Acil durumlarda uygulanacak olan her tür yöntem ve planlar.

Madde 22 **KAPASİTE OLUŞTURULMASI**

1. Taraflar, bu Protokolün geliştirmekte olan ülke Taraflarda, özellikle de bunlardan en az gelişmiş olanları ve geliştirmekte olan küçük ada Devletlerinde ve ekonomik geçiş yaşayan ülkelerde etkin bir şekilde uygulanması amacıyla, biyogüvenlik için gerekli olan ölçüde biyoteknoloji de dahil olmak üzere, insan kaynaklarının ve kurumsal kapasitelerin mevcut küresel, bölgesel, alt bölgesel ve ulusal kurum ve kuruluşlar aracılığıyla ve uygunsuz, özel sektör katılımının kolaylaştırılması yoluyla geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için işbirliği yapacaklardır.

2. Yukarıda 1. fıkrada sözü edilenlerin gerçekleştirilmesi için, işbirliği ile ilgili olarak, geliştirmekte olan ülkelerin, özellikle de bunlardan en az gelişmiş olanların ve geliştirmekte olan küçük ada Devletlerinin Sözleşmenin ilgili hükümlerine göre mali kaynaklar ve teknolojiye ve know-how'a erişim ihtiyaçları, biyogüvenlikte kapasite oluşturulması için bütünüyle göz önünde bulundurulacaktır. Kapasite oluşturmak için yapılan işbirliği, her bir Tarafın farklı durum, kapasite ve ihtiyaçlarına bağlı olarak uygun ve güvenli biyoteknoloji yönetiminde ve biyogüvenlik için risk değerlendirmesi ve risk yönetiminin kullanılmasında bilimsel ve teknik eğitimi ve biyogüvenlikle ilgili teknolojik ve kurumsal kapasitelerin zenginleştirilmesini içerecektir. Ekonomik geçiş

yaşamakta olan Tarafların ihtiyaçları da bu tür biyogüvenlik kapasitesi oluşturma süreçlerinde bütünüyle göz önünde tutulacaktır.

Madde 23

KAMU BİLİNCİ VE KATILIM

1. Taraflar :

(a) İnsan sağlığı üzerindeki riskler de göz önüne alınarak, değiştirilmiş canlı organizmaların biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili olarak güvenli nakli, muamelesi ve kullanımı ile ilgili kamu bilincini, eğitimini ve katılımını teşvik edecek ve kolaylaştıracaklardır;

(b) Kamu bilinci ve eğitiminin bu Protokole göre ithal edilebileceği belirlenmiş olan değiştirilmiş canlı organizmalara ilişkin bilgiye erişimi kapsamına gayret göstereceklerdir;

2. Taraflar, ilgili yasa ve yönetmeliklerine göre, değiştirilmiş canlı organizmalara ilişkin karar alma süreci içerisinde kamu ile istişarede bulunacak ve bu kararların sonuçlarını kamuya açıklarken 21. madde altında belirtilmiş olan gizli bilgilere saygılı kalacaklardır.

3. Her bir Taraf kamuoyunu Biyogüvenlik Takas Odasına erişim için kamu tarafından kullanılabilir araçlar konusunda bilgilendirmeye gayret gösterecektir.

Madde 24

TARAF OLMAYANLAR

1. Değiştirilmiş canlı organizmaların Taraflar ve Taraf olmayanlar arasındaki sınır ötesi hareketleri bu Protokolün amacı ile uyumlu olacaktır. Taraflar, taraf olmayanlarla bu tür sınır ötesi hareketlerle ilgili olarak ikili, bölgesel ve çok taraflı anlaşmalar ve düzenlemeler imzalayabilirler.

2. Taraflar, Taraf olmayanları bu Protokole katılmak ve kendi ulusal yargı alanları içerisinde çevreye serbest bırakılan, bu alan içerisinde taşınan ya da bu alandan çıkartılan değiştirilmiş canlı organizmalar konusunda Biyogüvenlik Takas Odasına bilgi vermeye teşvik edeceklerdir.

Madde 25

YASADIŞI SINIR ÖTESİ HAREKETLER

1. Her bir Taraf, değiştirilmiş canlı organizmaların, Protokolün uygulanması için alınmış olan kendi yerel önlemlerine aykırı şekilde gerçekleştirilen sınır ötesi hareketlerinin engellenmesi ve mümkün olması halinde cezalandırılması için uygun yerel önlemler benimseyecektir. Bu tür hareketler yasadışı sınır ötesi hareketler olarak addedilecektir.

2. Yasadışı bir sınır ötesi hareket halinde, etkilenen Taraf, menşei Taraftan söz konusu değiştirilmiş canlı organizmanın, duruma göre geri alma ya da yok etme yoluyla, masrafı menşei Tarafa ait olmak üzere, ortadan kaldırılmasını isteyebilir.

3. Taraflardan her biri Biyogüvenlik Takas Odasına kendisi ile ilgili olarak gelişen yasadışı sınır ötesi hareketler hakkında bilgi verecektir.

Madde 26

SOSYO-EKONOMİK MÜLAHAZALAR

1. Taraflar, bu Protokol ya da bu Protokolün uygulanması için kendi ülkesinde almış olduğu önlemler altında bir ithalat kararına varmadan önce, uluslararası yükümlülükleri ile uyumlu olarak, değiştirilmiş canlı organizmaların biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki etkisinden kaynaklanan sosyo-ekonomik mülahazaları, özellikle de biyolojik çeşitliliğin yerli ve yerel topluluklar için değeri bakımından göz önüne alabilirler.

2. Taraflar özellikle yerli ve yerel topluluklar üzerinde değiştirilmiş canlı organizmaların neden olduğu sosyo-ekonomik etkiler hakkında araştırma ve bilgi değişimi bakımından işbirliği yapmaya gayret göstereceklerdir.

Madde 27

SORUMLULUK VE TAZMİNAT

Bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi gören Taraflar Konferansı ilk toplantısında değiştirilmiş canlı organizmaların sınır ötesi hareketlerinden kaynaklanan zararın sorumluluğu ve tazmin edilmesi alanında, bu konularla ilgili olarak uluslararası hukukta devam etmekte olan süreçleri analiz ederek ve göz önünde bulundurarak, uluslararası kuralların ve işlemlerin uygun bir şekilde değerlendirilmesi için bir süreç benimseyecek ve bu süreci dört yıl içerisinde tamamlamaya çaba gösterecektir.

Madde 28

MALİ MEKANİZMA VE KAYNAKLAR

1. Bu Protokolün uygulanması için gerekli olan malî kaynaklar görüşülürken, Taraflar Sözleşmenin 20. Maddesini göz önünde bulunduracaklardır.

2. Sözleşmenin 21. Maddesinde belirlenmiş olan malî mekanizma, çalışmasında kullanılan kurumsal yapı aracılığıyla bu Protokolün malî mekanizması olacaktır.

3. Bu Protokolün 22. Maddesinde sözü geçen kapasite oluşumu ile ilgili olarak, bu Protokolün Taraflar toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı, yukarıda 2. fıkrada sözü geçen malî mekanizma ile ilgili rehber sağlanmasında, Taraflar Konferansının görüşüne sunulmak üzere gelişmekte olan ülke Taraflar, özellikle en az gelişmiş ülkeler ve küçük ada ülkeleri tarafından ihtiyaç duyulan malî kaynakları göz önünde bulunduracaklardır.

4. Yukarıda söz konusu 1. fıkraya bağlamında, Taraflar, özellikle en az gelişmiş olan Devletler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri olmak üzere, gelişmekte olan ülke Tarafların ve ekonomik geçiş yaşayan ülkelerin ihtiyaçlarını bu Protokolün uygulanması amaçları dahilinde kapasite oluşturma gereklerinin tanımlanması ve uygulanması çabalarında göz önünde tutacaklardır.

5. Taraflar Konferansının ilgili kararlarında sözleşmenin malî mekanizmasına ilişkin olarak yer alan rehber, bu Protokolün kabul edilmesinden önce üzerinde anlaşmaya varılmış olanlar da dahil olmak üzere gerekli değişiklikler yapılmış olarak bu Maddenin hükümlerine uygulanacaktır.

6. Gelişmiş ülke Tarafları bu Protokolün hükümlerinin uygulanması için ikili, bölgesel ve çok taraflı kanallarla malî ve teknolojik kaynaklar sağlayabilir ve gelişmekte olan ülke Tarafları ve ekonomik geçiş yaşayan Taraflar bu kaynaklardan yararlanabilirler.

Madde 29

BU PROTOKOLÜN TARAFLAR TOPLANTISI OLARAK GÖREV YAPAN TARAFLAR KONFERANSI

1. Taraflar Konferansı bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapacaktır.

2. Bu Protokole Taraf olmayan Sözleşme Tarafları, bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansının herhangi bir toplantısına gözlemci olarak katılabilirler. Taraflar Konferansı bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yaptığında, bu Protokol altında alınacak olan kararlar yalnız Protokol Taraflarınca alınacaktır.

3. Taraflar Konferansı bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yaptığında, Taraflar Konferansı bürosunun bir Sözleşme Tarafını temsil eden ancak o zaman da bu Protokole Taraf olmayan herhangi bir üyesinin yerini Protokol Tarafları arasından yine Protokol Taraflarınca seçilecek olan bir üye alacaktır.

4. Bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı bu Protokolün uygulanmasını düzenli olarak inceleme altında tutacak ve kendi yetkisi içinde etkin olarak uygulanmasını desteklemek için gerekli olan kararları alacaktır. Bu Protokolle kendisine verilmiş olan fonksiyonları yerine getirecek ve;

(a) Bu Protokolün uygulanması için gerekli olan tüm konularda önerilerde bulunacak;

(b) Bu Protokolün uygulanması için gerekli görülen yan mercileri kuracak;

(c) Uygun olan yerlerde yetkili uluslararası kuruluşlar ve hükümetlerarası merciler ve sivil toplum kuruluşlarının hizmetlerini ve işbirliğini ve bunlar tarafından sağlanan bilgileri edinecek ve kullanacak;

(d) Bu Protokolün 33. Maddesine göre sunulacak olan bilgileri iletmek için gerekli olan formu ve aralıkları belirleyecek ve bu bilgileri ve herhangi bir yan merci tarafından sunulan raporları görüşecek;

(e) İhtiyaç halinde, bu Protokolün uygulanması için gerekli addedilen, Protokolde ve eklerinde önerilen değişiklikleri ve bunların yanısıra yeni ekleri görüşecek ve kabul edecek; ve

(f) Bu Protokolün uygulanması için gerekli olabilecek diğer işlevleri yerine getirecektir.

5. Taraflar Konferansı tüzüğü ve Sözleşmenin mali kuralları bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansı tarafından oybirliğiyle aksine karar alınmadığı sürece, gerekli değişiklikler yapılmış olarak, bu Protokol altında uygulanacaktır.

6. Bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansının ilk toplantısı Sekretarya tarafından Taraflar Konferansının bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten sonra planlanan ilk toplantısı ile bağlantılı olarak toplanacaktır. Bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansının daha sonraki olağan toplantıları, bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansınca aksi yönde karar alınmadığı sürece, Taraflar Konferansının olağan toplantıları ile bağlantılı olarak gerçekleşecektir.

7. Bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi gören Taraflar Konferansının olağanüstü toplantıları bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansı tarafından gerekli görülen diğer zamanlarda ya da herhangi bir Tarafın yazılı isteği üzerine, bu isteğin Sekretarya tarafından Taraflara iletilmesinden sonraki altı ay içerisinde Tarafların en az üçte biri tarafından desteklenmesi şartıyla gerçekleştirilecektir.

8. Birleşmiş Milletler, ihtisas kuruluşları ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ve bunların yanı sıra üyeleri veya gözlemcileri olan ancak Sözleşmeye taraf olmayan Devletler, bu Protokolün Taraflarının toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansı toplantılarında gözlemci olarak temsil edilebilirler. Ulusal ya da uluslararası, hükümete bağlı ya da hükümet dışı olsun, bu Protokolün kapsamında yer alan konular hakkında uzmanlaşmış olan ve Sekretaryaya bu Protokolün Taraflar toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansında gözlemci olarak temsil edilme isteğini iletmış olan herhangi bir merci ya da kurum, mevcut Taraflardan en az üçte biri itiraz etmediği sürece, bu toplantıda gözlemci düzeyinde temsil edilebilir. Bu Madde ile başka bir yol sağlanmadığı sürece, gözlemcilerin kabul edilmesi ve katılımı yukarıda 5. fıkrada belirtilmiş olan tüzük kurallarına tâbi olacaktır.

Madde 30

YAN MERCİLER

1. Sözleşme altında veya tarafından kurulmuş olan herhangi bir yan merci. Taraflar toplantısı görevi yapan Taraflar Konferansında alınan bir karar üzerine, Protokole hizmet edebilir, bu durumda Taraflar toplantısı bu mercinin gerçekleştireceği işlevleri belirleyecektir.

2. Bu Protokole Taraf olmayan Sözleşme Tarafları bu tür yan mercilerin herhangi bir toplantısına gözlemci olarak katılabilirler. Sözleşmenin bir yan merci bu Protokol için bir yan merci olarak hizmet verdiğinde, Protokol altındaki kararlar yalnız Protokol Taraflarınca alınacaktır.

3. Sözleşmenin yan mercilerinden biri bu Protokolle ilgili konulara ilişkin görevlerini yerine getirirken, Sözleşmeye Taraf olan, ancak Protokole Taraf olmayan bir Tarafı temsil eden yan merci bürosunun herhangi bir üyesinin yerini, Protokol Taraflarınca kendi içlerinden seçilecek olan bir üye alacaktır.

Madde 31

SEKRETARYA

1. Sözleşmenin 24. Maddesiyle kurulmuş olan Sekretarya bu Protokolün Sekretaryası olarak hizmet verecektir.

2. Sözleşmenin; Sekretaryanın işlevleri hakkındaki 24. Maddesinin 1. fıkrasında gerekli değişiklikler yapılarak bu Protokol için uygulanacaktır.

3. Ayrı oldukları sürece, bu Protokolün Sekretarya hizmetlerinin maliyetleri bu Protokolün Taraflarınca karşılanacaktır. Bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı ilk toplantısında bu amaç için gerekli olan bütçe düzenlemeleri hakkında karar verecektir.

Madde 32

SÖZLEŞME İLE İLİŞKİ

Bu Protokolde aksi belirtilmediği sürece, Sözleşmenin Protokollerine ilişkin hükümleri bu Protokole uygulanacaktır.

Madde 33
İZLEME VE RAPOR VERME

Taraflardan her biri bu Protokol altındaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesini izleyecek ve bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı tarafından belirlenecek olan aralıklarda bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansına Protokolün uygulanması için almış olduğu önlemler konusunda rapor verecektir.

Madde 34
UYUM

Bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı ilk toplantısında bu Protokolün hükümlerine uyulmasının teşvik edilmesi ve uyumsuzluk vakalarının ele alınması amaçlı işbirliği süreçlerini ve kurumsal mekanizmaları götürecektir ve onaylayacaktır. Bu süreçler ve mekanizmalar uygun olan yerlerde tavsiye ya da yardım teklif edilmesi hükümlerini de içerecektir. Bunlar Sözleşmenin 27 nci Maddesiyle belirlenmiş olan anlaşmazlıkların çözülmesi işlemlerinden ve mekanizmalarından ayrı olacak ve bunlarla verilen haklar saklı kalacaktır.

Madde 35
DEĞERLENDİRME VE İNCELEME

Bu Protokolün Taraflarının toplantısı olarak görev yapan Taraflar Konferansı bu Protokolün yürürlüğe girmesinden beş yıl sonra ve bundan sonrasında en az beş yılda bir Protokolün etkinliği hakkında, işlemlerinin ve eklerinin değerlendirilmesini de içeren bir değerlendirme yapacaktır.

Madde 36
İMZA

Bu Protokol Nairobi'deki Birleşmiş Milletler Ofisinde 15.26 Mayıs 2000 tarihleri arasında ve New York'daki Birleşmiş Milletler Merkezinde 5 Haziran 2000 - 4 Haziran 2001 tarihleri arasında Devletlerin ve bölgesel ekonomik bütünleşme kuruluşlarının imzasına açılacaktır.

Madde 37
YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Protokol ellinci onay, kabul, tasvip ya da katılma belgesinin Sözleşmeye taraf olan Devletler ya da bölgesel ekonomik bütünleşme kuruluşları tarafından verilmesinden sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecektir.

2. Bu Protokol, Protokolü yukarıdaki 1 inci fıkraya uygun olarak yürürlüğe girmesini müteakip onaylayan, kabul eden, tasvip eden ya da katılan bir Devlet ya da bölgesel ekonomik bütünleşme kuruluşu için kabul, onay, tasvip ya da katılma belgesini iletmesinden sonraki doksanıncı gün ya da Sözleşmenin söz konusu Devlet ya da bölgesel ekonomik bütünleşme kuruluşu için yürürlüğe girdiği tarihten, hangisi geç tarihli ise, o tarihte yürürlüğe girer.

3. Yukarıdaki 1 ve 2 nci fıkraların amaçları dahilinde, bir bölgesel ekonomik bütünleşme kuruluşu tarafından iletilen bir belge bu kuruluşu üye olan Devletler tarafından sunulan belgelere ek olarak sayılmayacaktır.

Madde 38
ÇEKİNCELER

Bu Protokole herhangi bir çekince konulamaz.

Madde 39
ÇEKİLME

1. Bu Protokolün bir Taraf için yürürlüğe girmesinden iki yıl sonraki herhangi bir zamanda, söz konusu Taraf Depozitöre yazılı bildirimde bulunarak Protokolden çekilebilir.

2. Bu tür bir çekilme, Depozitör tarafından alındığı tarihten sonraki bir yıl bittiğinde ya da çekilme bildiriminde belirtilmiş olan daha geç bir tarihte gerçekleşecektir.

Madde 40

ORJİNAL METİNLER

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri eşit derecede geçerli olan Protokolün orijinal metni Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Bu Protokol aşağıda imzası bulunan tam yetkili temsilciler tarafından usulüne uygun olarak imzalanmıştır.

İki bin yılının Ocak ayının yirmidokuzuncu günü Montreal'de hazırlanmıştır.

EK I

8, 10 VE 13. MADDELER ALTINDA BİLDİRİMLERDE BULUNMASI GEREKEN BİLGİLER

- (a) İhracatçının adı, adresi ve temas ayrıntıları,
- (b) İthalatçının adı, adresi ve temas ayrıntıları,
- (c) Değiştirilmiş canlı organizmanın adı ve tanımlaması, varolması halinde ihracat Devletindeki değiştirilmiş canlı organizmanın biyogüvenlik düzeyinin yerel sınıflandırması.
- (d) Bilinmesi halinde sınır ötesi hareket için amaçlanan tarih ya da tarihler.
- (e) Biyogüvenliğe ilişkin olarak alıcı organizmanın ya da ebeveyn organizmaların sınıflandırma durumu, genel adı, toplanma ya da elde edilme noktası ve özellikleri.
- (f) Bilinmesi halinde, alıcı organizmanın ve/veya ebeveyn organizmaların menşei merkezi ve genetik çeşitlilik merkezleri ve organizmaların yaşayabileceği ya da üreyebileceği habitatlara ilişkin bir açıklama.
- (g) Verici organizmanın ya da biyogüvenlikle ilgili organizmaların sınıflandırma durumu, genel adı, toplama ya da elde etme noktası ve özellikleri.
- (h) Uygulanan nükleik asidin ya da değişikliğin, kullanılan tekniğin ve değiştirilmiş canlı organizmanın sonuçta edindiği özelliklerin açıklaması.
- (i) Değiştirilmiş canlı organizma ve bundan elde edilen ürünler yani değiştirilmiş canlı organizma kaynaklı, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilmiş olan çoğalabilir genetik maizemenin yeni kombinasyonlarını içeren işlenmiş materyaller için amaçlanan kullanım.
- (j) Nakledilecek olan değiştirilmiş canlı organizma miktarı ya da hacmi.
- (k) Ek II ile uyumlu olan daha önce yapılmış ve mevcut risk değerlendirmesi raporu.
- (l) Mümkün olan yerlerde ambalajlama, etiketleme, dokümantasyon, imha ve ihtiyat işlemleri de dahil olmak üzere, önerilen güvenli muamele, depolama, nakil ve kullanım yöntemleri.
- (m) Değiştirilmiş canlı organizmanın ihracatçı Devlette yasal durumu (örneğin ihracatçı Devlette yasaklanıp yasaklanmadığı, diğer sınırlamaların olup olmadığı ya da genel çevreye salım için onaylanıp onaylanmadığı) ve değiştirilmiş canlı organizmanın ihracatçı Devlette yasaklanmış olması halinde, bu yasaklanmanın nedeni ya da nedenleri.
- (n) İhracatçı tarafından diğer Devletlere nakledilecek olan değiştirilmiş canlı organizma ile ilgili olarak yapılan herhangi bir bildirim sonucunu ve amacı
- (o) Yukarıdaki bilgilerin gerçeklere dayanarak doğru olduğuna ilişkin bir beyanname.

EK II

GIDA VEYA YEM OLARAK DOĞRUDAN KULLANIM VEYA İŞLEME AMAÇLI DEĞİŞTİRİLMİŞ CANLI ORGANİZMALAR İÇİN 11. MADDE ALTINDA GEREKLİ OLAN BİLGİLER

- (a) Yerel kullanıma ilişkin bir karar için başvuruda bulunanın adı ve temas ayrıntıları.
- (b) Karardan sorumlu olan merciin adı ve temas ayrıntıları.
- (c) Değiştirilmiş canlı organizmanın adı ve tanımlaması.
- (d) Genetik değişikliğin, kullanılan tekniğin ve değiştirilmiş canlı organizmada ortaya çıkan sonuç özelliklerin tanımlanması.
- (e) Değiştirilmiş canlı organizmanın herhangi bir ayırıcı özelliğinin tanımlaması.
- (f) Alıcı organizmanın ya da ebeveyn organizmaların biyogüvenlikle ilgili sınıflandırma düzeyi, genel adı, toplama ya da elde etme noktası ve özellikleri.
- (g) Bilinmesi halinde, alıcı organizmanın ve/veya ebeveyn organizmaların menşei merkezleri ve genetik çeşitlilik merkezleri ve organizmaların yaşayabileceği ve üreyebileceği habitatın tanımlaması.
- (h) Verici organizmanın ya da biyogüvenlikle ilgili organizmaların sınıflandırma durumu, genel adı, toplama ya da elde etme noktası ve özellikleri.
- (i) Değiştirilmiş canlı organizmanın onaylanmış kullanımları.
- (j) Bu Protokolün III numaralı Ekine uygun bir risk değerlendirmesi raporu.
- (k) Uygun olan yerlerde, paketlenme, etiketleme, dokümantasyon, imha ve ihtiyat işlemleri de dahil olmak üzere, güvenli muamele, depolama, nakil ve kullanım için önerilen yöntemler.

EK III

15. MADDE ALTINDA RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Amaç

1. Bu Protokol altında gerçekleştirilen risk değerlendirmesinin amacı değiştirilmiş canlı organizmaların potansiyel alıcı çevredeki biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin insan sağlığı üzerindeki riskler de gözönüne alınarak tanımlanması ve değerlendirilmesidir.

Risk değerlendirmesinin kullanılması

2. Risk değerlendirmesi, diğerlerinin yanı sıra, yetkili merciler tarafından değiştirilmiş canlı organizmalara ilişkin bilinçli kararlar alınması için kullanılır.

Genel İlkeler

3. Risk değerlendirmesi bilimsel olarak etkin ve şeffaf bir biçimde gerçekleştirilmeli ve ilgili uluslararası kuruluşların uzman tavsiyelerini ve bunlar tarafından geliştirilen rehberleri gözönünde bulundurabilmelidir.

4. Bilimsel bilgi ya da bilimsel fikir birliği eksikliğinin belirli bir risk düzeyini, bir riskin var olmadığını ya da kabul edilebilir bir riskin varlığını gösteriyor olarak yorumlanması gerekmez.

5. Değiştirilmiş canlı organizmalarla ya da bunların ürünleriyle, yani değiştirilmiş canlı organizma kaynaklı, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilmiş olan çoğalabilir genetik malzemenin yeni kombinasyonlarını içeren işlenmiş materyallerle ilgili riskler değiştirilmemiş alıcılar ya da ebeveyn organizmalar tarafından olası potansiyel alıcı çevrede neden olunan riskler kapsamında değerlendirilmelidir.

6. Risk değerlendirmesi vaka-vaka gerçekleştirilmelidir. Gerekli olan bilgilerin doğası ve detay düzeyi değiştirilmiş canlı organizmaya, bu organizmanın amaçlanan kullanımına ve olası potansiyel alıcı çevreye bağlı olarak vakadan vakaya değişebilir.

Metodoloji

7. Risk değerlendirmesi süreci bir taraftan değerlendirme süreci içerisinde tanımlanabilecek ve istenebilecek olan özel konular hakkında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulmasına neden olabilirken diğer taraftan diğer konularla ilgili bilgiler bazı durumlarda konuyla ilgili olmayabilir.

8. Risk değerlendirmesi, amacına ulaşmak için uygun biçimde aşağıdaki basamaklardan oluşur:

(a) Olası potansiyel alıcı çevrede, insan sağlığı üzerindeki riskler de gözönünde bulundurularak, biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilecek değiştirilmiş canlı organizma ile ilgili yeni genotipik ve fenotipik özelliklerin belirlenmesi;

(b) Farkına varılan bu olumsuz etkilerin ortaya çıkma olasılığının, olası potansiyel alıcı çevrenin değiştirilmiş canlı organizmaya maruz bırakılma düzeyi ve türü de gözönüne alınarak, değerlendirilmesi;

(c) Bu olumsuz etkilerin gerçekleşmesi halinde ortaya çıkacak sonuçların değerlendirilmesi;

(d) Tanımlanan olumsuz etkilerin ortaya çıkış olasılığının ve sonuçlarının değerlendirilmesine dayanarak, değiştirilmiş canlı organizmanın neden olduğu genel riskin tahmin edilmesi;

(e) Gereken hallerde risklerin yönetilmesine ilişkin stratejilerin belirlenmesi de dahil olmak üzere, bu risklerin kabul edilebilir ya da yönetilebilir olup olmadığına ilişkin tavsiyede bulunulması; ve

(f) Risk düzeyine ilişkin bir belirsizlik olması halinde, ilgili özel konular hakkında daha fazla bilgi istenmesi ya da uygun risk yönetimi stratejilerinin uygulanması ve/veya değiştirilmiş canlı organizmanın alıcı evre içerisinde gözlenmesi yoluyla bu konu ele alınabilir.

Dikkate alınacak noktalar

9. Vakaya bağlı olarak risk değerlendirmesinde aşağıdaki konuların özellikleri ile ilgili olan teknik ve bilimsel ayrıntular gözönünde bulundurulur:

(a) Alıcı organizma ya da ebeveyn organizmalar : Alıcı organizmanın ya da ebeveyn organizmalarının, bilinmesi halinde sınıflandırma durumu, genel adı, kaynağı, menēei merkezleri ve genetik çeşitlilik merkezleri de dahil, biyolojik özellikleri ve organizmaların yaşayabileceği ya da üreyebileceği habitatın tanımlaması;

(b) Verici organizma ya da organizmalar: Verici organizmaların sınıflandırma durumu ve genel adı, kaynağı ve ilgili biyolojik özellikleri;

(c) Taşıyıcı: Taşıyıcının tanımlanmasını, varolması halinde kaynağını ya da menēeini ve konukçu aralığını içeren özellikleri;

(d) Yerleştirme ya da yerleştirmeler ve/veya değiştirme zellikleri: Yerleştirilen nükleik asidin ve belirlendiği işlevin genetik özellikleri ve/veya yapılan değişikliğin özellikleri;

(e) Değiştirilmiş canlı organizma: Değiştirilmiş canlı organizmanın tanımlaması ve değiştirilmiş canlı organizmanın ve alıcı organizmanın ya da ebeveyn organizmalarının biyolojik özellikleri arasındaki farklılıklar;

(f) Değiştirilmiş canlı organizmanın teşhisi ve tespiti: Önerilen teşhis ve tespit yöntemleri ve bunların özelliği, hassasiyeti ve güvenilirliği;

(g) Amaçlanan kullanıma ilişkin bilgiler: Değiştirilmiş canlı organizmanın amaçlanan kullanımını ile ilgili olan ve alıcı organizma ya da ebeveyn organizmalarla karşılaştırmalı olarak yeni ya da değiştirilmiş kullanımı içeren bilgiler; ve

(h) Alıcı evre: Olası potansiyel alıcı çevrelerin, menēei merkezlerine ve biyolojik çeşitliliğine ilişkin bilgileri de içeren, konum, coğrafya, iklim ve ekolojik özellikleri hakkında bilgiler.

